

Sygn. akt III CSK 115/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Gminy Miejskiej K.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta K. i Akademii [...]w K.

o wpis prawa własności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 marca 2014 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika Akademii [...] w K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 28 marca 2012 r., sygn. akt II Ca .../12,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w K. w uwzględnieniu wniosku Gminy K. wpisem z dnia 7 listopada 2011 r. odłączył z księgi wieczystej [...] działkę nr 222 o powierzchni 0,0149 ha położoną w K. obręb 12, a następnie założył dla niej księgę wieczystą [...], wpisując w dziale II jako właściciela Gminę K. i powołując jako podstawę wpisu prawa własności decyzję Wojewody [...] z dnia 16 września 2011 r. stwierdzającą nabycie przez Gminę K. z dniem 1 stycznia 1996 r. z mocy prawa nieodpłatnie własności mienia Skarbu Państwa zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.).

Akademia [...] wniosła apelację od powyższego wpisu.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 28 marca 2012 r. oddalił apelację. Ustalił, że w księdze wieczystej [...] jako właściciel nieruchomości był wpisany Skarb Państwa - Akademia [...]. Utworzenie działki nr 222, a następnie jej odłączenie do nowo zakładanej księgi bez przeniesienia wpisu dotyczącego Akademii powoduje, że zostają wykreślone potencjalne uprawnienia Akademii. Jednakże, zdaniem Sądu Okręgowego, apelacja nie mogła być uwzględniona. Gmina Miejska K. przedłożyła dokument w postaci ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej przez Wojewodę w granicach jego uprawnień wynikających z art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną. Wprawdzie kolejne ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) oraz z dnia 15 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.) doprowadziły do przekształcenia dotychczasowego zarządu w prawo wieczystego użytkowania, a następnie we własność, jednakże warunkiem nabycia przez szkołę wyższą nieruchomości w użytkowanie wieczyste było przysługiwanie do niej prawa zarządu. Przepis art. 182 ustawy z 1990 r. o szkolnictwie wyższym powodował nabycie prawa użytkowania wieczystego, ale żeby skutecznie móc powoływać się na to prawo, podmiot musiał wykazać się decyzją lub umową, na mocy której przejął prawo zarządu od swego poprzednika. Oznacza to, że na dzień wejścia w życie ustawy o szkolnictwie wyższym powinien dysponować prawem zarządu do nieruchomości. Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r.,

Nr 260 ze zm.), na podstawie której ujawniono prawo własności Gminy Miejskiej K. do działki nr 222, uzależnia nabycie prawa własności od charakteru drogi i jej zaliczenia do odpowiedniej kategorii. Potwierdzenie tego prawa, będące konsekwencją dokonania ustaleń faktycznych i zaliczenia drogi do odpowiedniej kategorii oraz ustalenia podmiotu - zarządcy drogi - Gmina Miejska K. uzyskała w ostatecznej decyzji wydanej przez właściwe organy w zakresie ich kompetencji. Sąd w postępowaniu wieczystoksięgowym nie był władny rozstrzygać o merytorycznej poprawności wydanej decyzji administracyjnej stanowiącej tytuł prawny Gminy Miejskiej K. do rzeczzonej nieruchomości, jak również prowadzić ustaleń co do tytułu prawnego, jaki posiada bądź nie Akademia [...].

Akademia [...] wniosła skargę kasacyjną, w której zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 182 ust. 1 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym w związku z art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (w pierwotnym brzmieniu) oraz art. 31 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz art. 182 ust. 1 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym w związku z art. 3 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych w związku z § 8 zdanie ostatnie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 26 listopada 1946 r. o urządzeniu i prowadzeniu ksiąg wieczystych (Dz. U. z dnia 12 grudnia 1946 r.) w związku z art. 87 ustawy z 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.), a także przepisów postępowania, mianowicie art. 328 § 2 w związku z art. 361 w związku z art. 391 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Akademia [...] w skardze kasacyjnej skoncentrowała się przede wszystkim na przysługiwaniu jej prawa zarządu spornej nieruchomości, którą nabyła na mocy umowy notarialnej z dnia 15 grudnia 1970 r. Trzeba się zgodzić ze skarżącą, że rzeczywiście w ten sposób zapewne uzyskała prawo zarządu, co mógłby potwierdzać wpis własności w dziale II księgi wieczystej „Skarb Państwa - Akademia [...] w K”. Mimo to skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 182 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, z dniem wejścia w życie tej ustawy grunty państwowe pozostające w zarządzie uczelni stają się przedmiotem użytkowania wieczystego uczelni. Ustawa

ta nie przewidywała żadnego trybu (w szczególności administracyjnoprawnego) stwierdzania takiego nabycia. Stan prawny w tym zakresie uległ jednak istotnej zmianie z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym. Według art. 256 ust. 1 zdanie pierwsze tej ustawy, z dniem wejścia w życie ustawy grunty Skarbu Państwa pozostające w użytkowaniu wieczystym uczelni publicznej stały się jej własnością, nabycie zaś prawa własności, o którym mowa w ust. 1, stwierdza w drodze decyzji wojewoda (art. 256 ust. 2). W postępowaniu administracyjnym deklaratywnie zatem ustala się, czy uczelnia publiczna nabyła *ex lege* własność gruntu Skarbu Państwa, przesłanką zaś takiego ustalenia jest przysługiwanie uczelni publicznej prawa użytkowania wieczystego gruntu, a wcześniej prawa zarządu. Ustaleń w tym zakresie oczywiście jednak nie jest władny dokonywać sąd wieczystoksięgowy, którego kognicja została zresztą bardzo istotnie ograniczona (zob. art. 626⁸ § 2 k.p.c.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.